

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου και οι Επικριτές του

* του Κυριάκου Δημητρίου

Αποσκοπώ, στο παρόν άρθρο, να εκθέσω ορισμένες πτυχές σε σχέση με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και να σχολιάσω τις συχνές επικρίσεις που αυτό δέχεται πρωτίστως από ορισμένα κοινοβουλευτικά μέλη, την Επιτροπή Παιδείας της Βουλής των Αντιπροσώπων, ή, μεμονωμένα, από συγκεκριμένους βουλευτές. Οι ανυπόστατες κατηγορίες και οι αφοριστικές γενικεύσεις διασπείρονται επικίνδυνα και αναπαράγονται αβασάνιστα από τα ΜΜΕ. Παραθέτω κάποιες σκέψεις σε μια προσπάθεια ανίχνευσης των αιτιών αυτής της αρνητικής στάσης.

1. Άγνοια για το έργο και τις δραστηριότητες των ακαδημαϊκών: Δεν είναι γενικά κατανοήσιμο πως ένας ακαδημαϊκός δεν φέρει τυχαία τον τίτλο «μέλος ΔΕΠ», δηλ. μέλος του Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού. Το σκέλος που αναφέρεται στην «έρευνα», δηλ. στο ερευνητικό και συγγραφικό έργο, συνιστούν την πεμπτούσια της ακαδημαϊκής ζωής. Αυτό το έργο επιτελείται ακατάπαυστα, διαφορετικά τα πανεπιστήμια διολισθαίνουν στη μετριότητα, την ανυποληψία και εν τέλει στην αφάνεια. Έτσι τα σύγχρονα πανεπιστήμια είναι «φυτώρια ιδεών», αλλά δεν προσδιορίζονται τυχαία και ως «βιομηχανίες παραγωγής άγχους» (stress factories), αφού ένας ακαδημαϊκός αξιολογείται συνεχώς για το ερευνητικό του έργο. Τα Πανεπιστήμια, ως σύνθετες οντότητες, κρίνονται αποκλειστικά από το επίπεδο της επιστημονικής-ακαδημαϊκής αναγνωρισιμότητας που έχουν στο διεθνή χάρτη, βάσει κριτηρίων όπως είναι η πρωτότυπη έρευνα των μελών ΔΕΠ, η προσέλκυση ευρωπαϊκών και άλλων ερευνητικών προγραμμάτων μέσα σε συνθήκες

έντονου ανταγωνισμού και η παροχή ευκαιριών σε νέους επιστήμονες, οι δημοσιεύσεις σε έγκυρα περιοδικά και αξιόπιστους εκδοτικούς οίκους και συναφείς ακαδημαϊκές δραστηριότητες. Τα Πανεπιστήμια είναι οι πιο αξιόπιστοι πρεσβευτές των χωρών τους στο διεθνή επιστημονικό, πνευματικό και πολιτιστικό χώρο.

2. Γενικότερη άγνοια για τις διαδικασίες εκλογής και ανέλιξης των ακαδημαϊκών: Για να εκλεγεί ένα μέλος ΔΕΠ θα πρέπει να έχει διέλθει τουλάχιστον ένα δεκαετή κύκλο σπουδών, και ακολούθως να ανταγωνιστεί σκληρά με άλλους ανθυποψηφίους για να καταλάβει μία θέση σε ένα Πανεπιστήμιο υψηλού επιπέδου. Στη συνέχεια ζει στην αβεβαιότητα, αναμένοντας να ανελιχθεί μέσα από ένα πλαίσιο πολλαπλών αξιολογήσεων ώστε να ενταχθεί στο μόνιμο προσωπικό. Αυτή η διαδικασία, συνήθως προϋποθέτει, επιπλέον, 10-15 χρόνια επίπονης εργασίας. Οι ακαδημαϊκοί δεν διορίζονται, εκλέγονται αξιοκρατικά. Ο μέσος όρος ηλικίας της πρώτης εργοδότησης ενός ακαδημαϊκού είναι τα 35 χρόνια και της μονιμοποίησης (αν αυτή επιτευχθεί τα 45).
3. Παρανοήσεις για τον φόρτο εργασίας των μελών ΔΕΠ: Ο φόρτος εργασίας ενός ακαδημαϊκού είναι εξαιρετικά δύσκολο να συνυπολογιστεί αθροιστικά. Οποσδήποτε υπερβαίνει κατά πολύ το μέσο όρο οποιουδήποτε επαγγέλματος ή λειτουργήματος. Εκτός από την ερευνητική δραστηριότητα, την συγγραφή βιβλίων και άρθρων, την επίβλεψη εργασιών, τη διδασκαλία, την επιμέλεια περιοδικών ή σειρών σε εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού, την εκπροσώπηση της Κύπρου σε διεθνή συνέδρια, κ.λπ., ένας ακαδημαϊκός επιτελεί συνήθως σημαντικό διοικητικό έργο (Επιτροπές, Διοικητικά Σώματα, Συμβούλια). Παράλληλα προσφέρει υπηρεσίες, συνήθως ανιδιοτελώς και χωρίς την ελάχιστη αμοιβή, σε επιτροπές εκτός Πανεπιστημίου, οι οποίες διορίζονται από διάφορα κυβερνητικά όργανα και άλλους θεσμικούς φορείς.
4. Η πολιτική κουλτούρα είναι ανασταλτικός παράγοντας στην κατανόηση του πανεπιστημιακού έργου: Ως μέλος ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Κύπρου [ΠΚ] από το 1994 βλέπω ένα πανομοιότυπο έργο να επαναλαμβάνεται με θλιβερή κανονικότητα. Πολιτικά πρόσωπα να επιτίθενται κατά του ΠΚ, είτε στην Επιτροπή Παιδείας της Βουλής είτε στα κομματικά δώματα. Αυτή η αφοριστική κριτική επεκτείνεται και στο χώρο των ΜΜΕ, αλλά αυτό το φαινόμενο θα ήθελα να το αναλύσω σε ένα επόμενο άρθρο. Δεν είναι, δυστυχώς, απλώς η οικονομική κρίση που εξηγεί, τις

επαναλαμβανόμενες επιθέσεις κατά του ΠΚ. Βουλευτές ενίοτε παρουσιάζονται ως πολυπράγμονες κατήγοροι, με ύφος απέναντι στις πρυτανικές αρχές που χαρακτηρίζεται από εμπάθεια και εξουσιαστική αλαζονεία. Ο λόγος είναι απλός: ουδέποτε το κυπριακό κομματικό-πελατειακό σύστημα, που εξέθρεψε την επικράτηση του νεποτισμού και της μετριότητας και το οποίο εν τέλει κατέστρεψε τον τόπο με τον ανεύθυνο λαϊκισμό και την έλλειψη συγκροτημένης και σφαιρικής αντίληψης των πραγμάτων, αποδέχθηκε την ύπαρξη μιας οντότητας που βρίσκεται εκτός των ορίων της επιρροής της. Η εξουσιαστική και η εν πολλοίς υβριστική στάση αρκετών μελών της Επιτροπής Παιδείας απέναντι στο ΠΚ είναι συμφυής με την παθολογία της πολιτικής μας κουλτούρας: Αδυναμία αντίληψης του νοήματος της αξιοκρατίας στα δημοκρατικά πολιτεύματα, λυσσαλέα επιθετικότητα στο «αλλότριο», σε αυτό δηλ. που δεν μπορεί να ελεγχθεί ολότελα και να απορροφηθεί από το πολιτικό κατεστημένο. Έτσι ένα υγιές κύτταρο της κυπριακής ζωής (ένα από το ελάχιστο που παρέμεινε εκτός της σφαίρας του σαθρού πολιτικού συστήματος και της εξουσιαστικής επιρροής των «πολιτευτών» παλαιάς κοπής), κινδυνεύει από την ισοπεδωτική τους προέλαση. Κινδυνεύει να αποψιλωθεί ακαδημαϊκά και ερευνητικά, να καταστεί μελλοντικά ένας χώρος μετριότητων.

Hic Rhodus, hic saltus. Στην πολιτική εξουσία εναπόκειται να προχωρήσει σε περικοπές πόρων προς το ΠΚ, στην πλήρη διάβρωση του θεσμού των ερευνητικών επιδομάτων, στο μηδενισμό των ερευνητικών κονδυλίων (τα οποία μας επιτρέπουν να συμμετέχουμε σε συνέδρια στο εξωτερικό). Εν ολίγοις ας καταστήσουν το ΠΚ ένα περιφερειακό εκπαιδευτικό ίδρυμα που δεν θα είναι πια φορέας παραγωγής γνώσης, καινοτομίας και έρευνας με διεθνή προσανατολισμό. Και ας είναι βέβαιοι πως θα θρέψουν τους καρπούς της «σοφίας» τους εν καιρώ τω δέοντι, όπως ακριβώς έκαναν και στην περίπτωση της κυπριακής οικονομίας.

Κυριάκος Δημητρίου

Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης

Πανεπιστήμιο Κύπρου